

og efter min Mening med Rette, at vi ikke ville søge ved vor Virksomhed paa nogen Maade at volde Uret mod nogen berettiget Interesse i det materielle eller aandelige Liv. Jeg tror, at vi vindicere os dette med fuld Ret; men er det Tilfældet, naar vi tale om andre Ting og om at hævide vor politiske Ret her, saa maa vi ogsaa svare dertil, naar vi tale om Spørgsmaal af denne Natur. Vi maa derfor ikke sige: Naar vi sælge Sæd, vide vi nok, hvad den veier og m'aler; dette er ikke tilstrækkeligt, men vi maa derfra gaa over til at spørge: Hvorledes gaa ikke Ulemperne ved denne sønderbrudte, principløse Mangfoldighed af Systemer — hvorledes henger den ikke ud over enhver Virksomhed i vort praktiske Liv? (Afbrydelse af Th. Nielsen.) Det ærede Medlem fra Herning (Th. Nielsen) synes at faae ondt af at høre dette, men han maa taale det alligevel. Jeg tror, at dersom de Herrer gaa ikke blot til Handlende, Industribrivende, Arkitekter, men ogsaa til praktiske Landmænd, saa ville de faae Bidnesbyrd for det, jeg her siger, paa mange Punkter af deres Virksomhed. (Th. Nielsen: Ja, her er mange praktiske Landmænd!) Jeg mener dem, der læse fremmede Bøger i dansk Oversættelse. Min ærede Kollega fra Kjøbenhavns Amts 5te Valgkreds (Holstein) mente jo, at vi komme meget let til Oversættelserne; thi Oversætterne fik jo Betaling for dem og kunde ogsaa oversætte Maal- og Vægtbestemmelserne. Jeg tror nu, at den Betaling, de faae for at levere os danske Oversættelser, er overmaade lille, og kunde vi spare dem en lille Smule af Uleiligheden, saaledes at de endda fik det samme Honorar, var det ikke afveien. Maafte fik vi da nok saa lioslig en Oversættelse næste Gang, naar de ikke vare for anstrengte af den første. Alt unyttigt aandeligt Arbejde, tror jeg, er et Tab for Samfundet. (Holstein: Det er netop det, vi ikke ville.) Ja, man siger nu videre: Naar man oversætter disse fremmede Maal- og Vægtforhold paa Dansk, maa det være nøiagtigt, meget nøiagtigt; thi de skulle igjen benyttes ved Beregningerne i de paagældende Danstkes Virksomhed, og hvorledes ville saa Folk, især de, som ere saa angst for dette nye System, komme ud af det? Det bliver saa store Brøker, siger man, at det bliver halsbrækkende for dem, og derfor ligesaa unyttigt for dem, som om det var Aabist. Ja, derfor er det netop, som det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 4de Valgkreds (Scharling) sagde, ofte forbundet med meget stor Banke- lighed at faae disse Skrifter læste og drage den Nytte af dem, man kan, netop paa Grund af Mangelen paa en fælles Forstaaelse af Vægt og Maal. Dette er nu ingen Hovedsag; det var kun for at rette en Udtalelse af det ærede Med- lem for Kjøbenhavns Amts 5te Valgkreds (Hol- stein), at jeg kom til at udtale mig derom. Det er imidlertid ikke nok at tage Hensyn til det prak- tiske Liv; men det er min Overbevisning, at vi

paa Grund af det System, vi have, med Maal og Vægt, lægge vor hele Almueopdragelse i en hel jeil Retning, og det næsten med Nødvendighed. Vi bruge omtrent en Fjerdedel af den Undervis- ning, som vi give den danske Ungdom, til at finde, som en æret Kollega sagde, Generalnævneren; men den findes dog kun af de Allerfærreste. Kun en lille Procentdel af de danske Børn lære nogen- sinde at finde Generalnævneren. Men i det nye System er Generalnævneren lige for Haanden; den behøve vi ikke at lede efter. Og hvad vil dette sige? Det vil sige, at vi spille Liden i høj Grad, fordi vi have det gamle System, uden at naae ret vidt; thi Sagen er den, at Eleverne nok komme til Forsøg med at huske Reglerne for Brøk- regning o. s. v.; men kun paa de færreste Steder naae de til Decimalbrøk, skjøndt dette er meget simpelt. Og naar man skal tænke sig, at Befolk- ningen her frygter det nye System, saa beror dette for en stor Del paa, at Læreren har ligget og søgt efter Generalnævneren med sine Børn i Stedet for at lade dem lære at kjende Decimal- brøk og dens Behandling. Men det er ganske vist dette, som det nuværende Maal- og Vægt- system tvinger dem ind i, og derfor have Børnene ikke kunnet komme videre i det halsbrækkende Ar- bejde i den Tid, de have, og ikke engang kunnet komme til at lære Flademaalregning eller Kubis- maalregning, endfjige Decimalbrøk. De allerfleste Almuebørn stille sig overfor Decimalbrøk som en Ro over for en Beirmølle. I Overgangstiden vil jeg indrømme, maa der blive Bankelighed, megen Bankelighed, uagtet man ikke behøver at lære Børnene Videre af det gamle System, men Folkets Repræsentation i god Samklang med Fol- ket er opfat paa at ville ind paa det Nye; men naar man saa tager fat paa det Nye, er det min Overbevisning, at man derved gennem Ungdom- mens Undervisning vandt Tid til virkelig at søre dem, der have nogen Begavelse, meget videre, ikke blot til at lære Hovedsagen, eller de Regninger, som Alle og Enhver behøver for at benytte det nye System; thi dette vil i mangfoldige Tilfælde kun bestaa i at flytte Komma til Høire eller Venstre, naar de have Dvælse i Decimalers Anvendelse og iøvrigt kunne bruge de 4 Species i ubenævnte Tal. Dette vil blive den væsentligste Regning, men det vil man naae med saa godt som Alle, som nu ikke naae det Nødtørftige, og man vilde med de Be- gavede naae videre, saavidt de skulle anvende det, man vil naae til mathematisk Indsigt i Grund- begreberne og nogen fysisk Undervisning, som de kunne have Brug for i det daglige Liv. Det vilde blive den Indsludelse, som dette System vil have paa vor hele Opdragelse og Undervisning, og det vilde have meget stor Betydning for Folke- undervisningens Anvendelse i det praktiske Liv, naar Ungdommen bliver ældre. Men jeg gaar videre. Nu er det, antager jeg, for Mange med Hensyn til at tumle